

Досвід застосування назального спрею Акваріол з хлоргексидином у пацієнтів у післяопераційний період

О.В. Лисовець, О.В. Сапожніков, І.М. Сапожнікова

Медичний центр «Династія», Харків, Україна

Вільне носове дихання — основа здоров'я всього організму, це аксіома, яка не потребує доказів. Основні операції, що проводяться у клініці Медичного центру «Династія» (Харків), спрямовані на відновлення носового дихання: септопластика, аденотомія, вазотомія, функціональна операція під ендоскопічним контролем (Functional Endoscopic Sinus Surgery — FESS), головною метою якої є відновлення дренажу і вентиляції пазух носа через природні сполучення. Запобігання розвитку хірургічних ускладнень — головна складова успіху лікування.

Профілактичне застосування антибіотиків з метою запобігання інфекційним ускладненням є загальною практикою. Однак доцільність та ефективність цього заходу є фактом суперечливим. Рутинне застосування антибіотиків слід обмежити, їх призначення доцільне лише у разі складних назальних втручань і тривалого застосування інтраназальних тампонів, що передбачає системне застосування антибактеріальних препаратів [1, 2]. Спеціалісти нашого центру приділяють велику увагу правильному веденню хворих у післяопераційний період, оскільки саме на цьому етапі можуть виникати бактеріальні ускладнення, спайковий процес, проблеми з відновленням мукоциліарного кліренсу. Тому в нашій практиці дуже важливо застосовувати схеми лікування, які допомагають звести нанівець ризик розвитку ускладнень. Застосування з цієї метою антисептиків та дезінфікуючих засобів в пери- та післяопераційний періоди давно знайшло своїх прихильників серед хірургів, зокрема оториноларингологів [2]. Один із таких засобів — хлоргексидин у формі водного чи спиртового розчину — має широкий спектр дії щодо грампозитивних та грамнегативних бактерій, факультативних анаеробів, грибів та деяких вірусів [3, 4].

На базі Медичного центру «Династія» використовували назальний спрей Акваріол з хлоргексидином (ТОВ «Красота та здоров'я», Україна) у дітей віком >6 років та дорослих, яким проведено аденотомію класичним методом/методом

кобляції/за допомогою шейвера; FESS; септопластику. Раніше цій категорії пацієнтів після втручання з метою досягнення протизапального та антибактеріального ефекту призначали сольові розчини у формі спрею, після чого — мазь із хлорамфеніколом та метилурацилом. Вибір зумовлений тим, що властивості засобу оптимальні для відновлення пацієнтів у післяопераційний період, а саме він сприяє:

- усуненню закладеності носа і відчуття тиску в носових пазухах;
- покращенню функції миготливого епітелію, що посилює резистентність слизової оболонки порожнини носа та додаткових пазух до проникання хвороботворних бактерій та вірусів;
- розрідженню слизу та нормалізації його утворення келихоподібними клітинами слизової оболонки носа;
- очищенню слизової оболонки носа від пилу, алергенів та інфікованого назального секрету;
- зменшенню набряку слизової оболонки носової порожнини;
- відновленню прохідності та нормального функціонування дихальних шляхів, пришвидшенню одужання під час захворювань носоглотки і додаткових пазух носа.

Одна з переваг Акваріолу з хлоргексидином — зручність використання та наявність двох форм випуску: для дорослих та дітей, що є особливо корисним, оскільки в нашій хірургічній практиці виконується значна кількість оперативних втручань у дітей. Важливим фактором є хороша переносимість засобу. Він не викликає блювальних позивів, відчуття печіння та алергічних реакцій. Останнє має особливе значення, оскільки в літературі описані випадки алергічних проявів при застосуванні хлоргексидину [1, 2, 5]. Скорочення часу оброблення слизової оболонки носа порівняно із попередньою схемою лікування є дуже зручним для пацієнтів. Інша перевага цього засобу в тому, що до його складу входить антисептик, активний до бактерій та грибів, а не антибіотик. Це дає можливість використовувати Акваріол з хлоргексидином у разі міцетоми додаткових пазух носа. Зазначимо, що кількість звернень із цієї патологією останнім часом зростає.

За 6 місяців Акваріол з хлоргексидином призначили 231 пацієнтові. Режим використання — 3 рази на добу протягом 10 днів після операції. Показники ефективності та відповідності зазначеним якостям представлені в таблиці. Приводів для скасування/заміни препарату на інший не було.

Таблиця — Порівняння властивостей використовуваних засобів

Властивості	Акваріол з хлоргексидином	Сольовий розчин + мазь із хлорамфеніколом та метилурацилом
Ефект:		
· протизапальний	+	+
· протинабряжковий	+	+
· антибактеріальний	+	+
· протигрибковий	+	-
Неприємні відчуття після застосування (блювальні позиви, гіркий присмак, печіння, кровоточивість слизової оболонки)	-	+
Час, необхідний для проведення процедури, хв	1	5
Кількість процедур на день	3	3

Успішний досвід використання Акваріолу з хлоргексидином свідчить про те, що засіб відповідає всім зазначеним якостям, що дає підставу рекомендувати його пацієнтам вищезазначених категорій у післяопераційний період.

Список використаної літератури/References:

1. Georgiou I., Farber N., Mendes D. et al. (2008) The role of antibiotics in rhinoplasty and septoplasty: a literature review. *Rhinology*, 46(4): 267-270.
2. Ricci G., D'Ascanio L. (2012) Antibiotics in septoplasty: evidence or habit? *Am. J. Rhinol. Allergy*, 26(3): 194-196.
3. Webster J., Osborne S. (2015) Preoperative bathing or showering with skin antiseptics to prevent surgical site infection. *Cochrane Database Syst. Rev.* 20(2): CD004985. doi: 10.1002/14651858.CD004985.pub5.
4. Richer S.L., Wenig B.L. (2009) The efficacy of preoperative screening and the treatment of methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in an otolaryngology surgical practice. *Otolaryngol. Head Neck Surg.*, 140(1): 29-32. doi: 10.1016/j.otohns.2008.10.021.
5. Teixeira de Abreu A.P., Ribeiro de Oliveira L.R., Teixeira de Abreu A.F. (2017) Perioperative Anaphylaxis to Chlorhexidine during Surgery and Septoplasty. *Case Rep. Otolaryngol.*, 2017: 9605804. doi: 10.1155/2017/9605804.

АКВАРІНОЛ

з хлоргексидином

Зручний ефективний засіб з розчином морської солі та антисептиком для м'якого промивання носової порожнини в домашніх умовах. Сприяє ліквідації скупчень слизу, усуненню набряку, поліпшенню захисних властивостей слизової оболонки.

АЕРОЗОЛЬ НОВОГО ПОКОЛІННЯ - ЕКО-БАЛОН ЄВРОСТАНДАРТУ

Технологія BOV

Технологія BOV (Bag-on-Valve) розроблена спеціально для стерильних аерозолів. Розчин знаходиться в стерильному мішку з фольги і повністю захищений від шкідливого зовнішнього впливу. Завдяки цьому розчин зберігає всі корисні властивості.

Розчин не містить

шкідливих газів-пропелентів (пропан, бутан, вуглекислий газ) і консервантів, на відміну від інших аерозолів. При розпилюванні потрапляє чистий розчин, а не порція води або газу.

Розпилення на 360°

Особлива система евакуації дозволяє розпоршувати розчин при будь-якому розташуванні балона. Кількість розпилення в балоні: 200,0 мл (ml) — 380 розпилень; 70,0 мл (ml) — 155 розпилень.

Без судинозвужувальних компонентів

Без ефірних олій, антибіотиків та гормонів

Технологія Bag-on-Valve

Завдяки процедурі повного об'ємного промивання, з носа вимиваються віруси, бактерії, алергени, пил та інші чужорідні агенти, відновлюється вільне носове дихання.

Поліпшується рух війок миготливого епітелію, підвищуються захисні функції слизової оболонки.

Процедура займає не більше п'яти хвилин.